

අතීතය අර්ථකථනය කිරීමට පුරාවිද්‍යා කරුණු උපයෝගී කර ගන්නා ආකාරය

කේ.පී.එම්.කේ මධුෂානි චන්ද්‍රපාල

සිව් වැනි වසර, පුරාවිද්‍යා ශාස්ත්‍රවේදී (විශේෂ)

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය

madushanichandrapala@gmail.com

හැඳින්වීම

සිතියම්වල ගොන්ඩ්වානා දේශය නමින් විස්තර කොට ඇති අතිපැරණි විශාල භූමි ඒකකය භූගත විපර්යාසයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඕස්ට්‍රේලියාව, අප්‍රිකාව සහ ආසියාව ලෙස වෙන් වූයේ දැනට වසර ලක්ෂ ගණනකට පෙර ය. එසේ සකස් වූ ආසියානු ඒකකයෙන් ශ්‍රී ලංකාව දිවයිනක් ලෙස මයෝසීන යුගයේ දී හඳුනාගත හැකි බව භූ විද්‍යාඥයෝ පෙන්වා දී ඇත. (සිරිවීර, 2005) ඒ අනුව වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාද්වීපයේ භූමි ස්වරූපය පසුගිය වසර 2500ක කාලයක් තිස්සේ පුළුල් වෙනස්වීම්වලට භාජනය නොවී පවත්නා බවත් භූ විද්‍යාඥයෝ විශ්වාස කරති.

ලංකාවේ ඓතිහාසික යුගයට පෙර මානවයා පිළිබඳ ව ඇති සාක්ෂි වැඩි ප්‍රමාණයක් මධ්‍ය ශිලා සමයට අයත් ව වාර්තා වේ. මෙම මානවයා උසින් අඩි 5000කට වැඩි ප්‍රදේශවල හැර දිවයිනේ අනෙක් ප්‍රදේශයන්හි ගල්ගුහාවල බණ්ඩාරවෙල, රත්නපුර, බෙල්ලන්බැඳි - පැලැස්ස, බලංගොඩ, බටදොඹලෙන, බුන්දල, කිතුල්ගල, නිලගල, රඹුක්කන, පීවත් විය. මෙබඳු ගල්ගුහා තුළ පිවත්

වූ මිනිසුන්ගේ විවිධ මෙවලම් ආඬියාගල, බිත්තැන්න, ගල්ඔය වැනි ස්ථාන රාශියකින් සොයා ගෙන ඇත. දඩයම් කිරීම, මසුන් ඇල්ලීම හා එල, මුල් අල වර්ග එකතු කිරීමත් මගින් යැපුණු මෙම පිරිස් අරණි ක්‍රමය තුළින් ගිනි දල්වන හැටි දැන සිටියහ. (සිරිවීර, 2005) ගල්වලින් මෙන් ම ඇටකටුවලින් ද ඔවුහු මෙවලම් තනා ගත්හ. ඔවුහු රුක් සුඹුලු, සත්ත්ව හම්, ගස්වල කොළ යනාදිය විළි වසා ගැනීමට උපයෝගී කොට ගත්හ. සිප්පි කටු යනාදිය ආහරණ ලෙස පාවිච්චි කළහ. ආඬියාගල, ගල්ඔය, බිත්තැන්න තත්කිරීමලේ, දොරවක්කන්ද වැනි ස්ථානවල පිහිටි ලෙන්වල හමු වූ චිත්‍ර මෙම මානවයා විසින් අඳින ලද චිත්‍ර බව ඇතැමුන් විසින් නිගමනය කර තිබේ. ඔවුහු තරමක ශිෂ්ටත්වයක් කරා ළඟා වූ පසු මැටි බඳුන් තැනීමත් දැන සිටියහ.

පුරාවිද්‍යාව වූ කලී ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක මත පදනම් වෙමින් අතීත සමාජවල පැවති ජීවන ක්‍රම හා අනුවර්තනයන් තේරුම් ගැනීමට වැයම් කරන්නා විෂයයකි.

ඒ අනුව පුරාවිද්‍යාඥයෙකු සතු මූලික අභිමතය වන්නේ අතීත මිනිසා විසින් භාවිතා කරන ලද ද්‍රව්‍යාත්මක වස්තූන් පිළිබඳ හැදෑරීම කෙරෙහි ය. පුරාවිද්‍යාඥයා පුරාවිද්‍යා කැණීම්වලින් කාලයෙන් වැසී ගිය රහස් නිරාවරණය කර ගැනීම සිදුකරනු ලැබේ. ඔහු දෙයාකාරයකට සාධක කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. එනම්, ආදිතමයන් දිවි ගෙවූ සහ ඔවුන්ගේ දෛනික කාර්යයන් සිදු වූ ක්ෂේත්‍රයන් හෙළිකරන ඉදිකිරීම් ආදී ව්‍යුහාත්මක සාධක සහ ඔවුන් ජීවිත කාලය පුරා නිෂ්පාදනය හා භාවිත කළ දෑ කෙරෙහි ය. මෙම ද්‍රව්‍යාත්මක සාධක මත පදනම් වෙමින් මිනිසාගේ අතීතය ගොඩනැගීම සඳහා භූ විද්‍යාවේ කරුණු උපයෝගී කර ගනී. වඩාත් නිරවුල් ලෙස මානව ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට මෙමඟින් හැකියාව ලැබේ.

ආහාර සහ කෘෂිකර්මය

ආහාර

ආරම්භයේ පටන් මානවයා ජීවත් වූයේ පරිසරය සමඟ මනා සබඳතාවයකිනි. ආහාර පාන, ඇඳුම්පැළඳුම්, ඉඳුම්හිටුම් ආදී මානව අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීම උදෙසා නිරන්තරව ඔහු ජීවත් වූ පරිසරය සමඟ ගැටුණි. සමාජය ක්‍රමයෙන් ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක වශයෙන් වර්ධනය වෙත් ම ජීවත් වූ වටපිටාව පමණක් අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් නොවී ය. මෙම හේතු මත ඔහු නිරන්තරයෙන් ගැටුණු පරිසරයෙන් ඔබ්බට ගමන් කිරීමත්, වෙනත් මානව කණ්ඩායම් අතර අන්තර් සම්බන්ධතා පැවැත්වීම කෙරේ පසුකලය නිර්මාණය කර ගැනීමත් සිදු

විය. ඒ කෙරේ යොමු වීමත් සිදු වූයේ නිතැතිනි. ඒ අනුව එකිනෙකා වටා වූ සම්පත් සහ ශිල්පීය දක්ෂතාවයන් හා අවශ්‍යතාවයන් මත හුවමාරු කිරීම ආරම්භ වූ බව සමාජ පුරාවිද්‍යාවේ දී පැහැදිලි වූ තත්ත්වයකි.

අනුරාධපුර යුගයේ ලාංකිකයාගේ ආහාර පරිභෝජන රටාව පිළිබඳ සොයා යාමේ දී අවට පරිසරය හා සමීප වෙමින් ශාකමය හා සත්ත්වමය ආහාර මත යැපෙමින් දිවි ගෙවූ ජනතාවක් එදා ජීවත් වූ බවට තොරතුරු හමුවෙයි. (වීරසිංහ,2002) ධාන්‍ය ආහාර ප්‍රධාන කොට ගනිමින් අමතර ව අල වර්ග, එළවළු, පලතුරු, තාල වර්ග ගස්වලින් ලබා ගන්නා එලයන්, කුළුබඩු බෝග, තෙල් වර්ග, බුලත් පුවක් ආදී ලෙසින් බොහෝමයක් ශාකමය ආහාර ද සිවුපා, පක්ෂීන්, උරග ආදී සතුන්ගේ මස්, මාළු මෙන් ම කිරි, දිකිරි, වෙඬරු, මෝරු, ගිතෙල් යන පස්ගෝරසයන් ද මී පැණි ආදිය ද වශයෙන් සත්ත්වමය ආහාර රාශියක් ද අනුරපුර යුගයේ ලාංකිකයාගේ ආහාර වට්ටෝරුවට එක් වී තිබුණු බවට සාධක ලැබී ඇත. (වීරසිංහ,2002)

පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක තුළින් අනාවරණය වන අතීත මානවයින්ගේ ආහාර රටාව වර්තමානය සමඟ සසඳා බලන විට පැහැදිලි වන කරුණක් වන්නේ අද වනවිට වඩාත් දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රම තුළින් වඩා වර්ධනය කරගෙන ඇත්තේ එකල ඔවුන් ගල් ගුහා තුළ වාසය කරමින් අත්හදා බැලීම් තුළින් පරිභෝජනයට හුරු වූ ආහාර ද්‍රව්‍යයන් බව ය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ මෙන් ම ලෝකයේ වෙනත් රටවල සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයන මඟින් අතීතය නැවත ගොඩනැගිය හැකි

පරාග, සත්ත්ව අවශේෂ බොහෝමයක් අනාවරණය වේ. අතීතය අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා මෙම සාධක මනා පිටිවහලක් වේ.

කෘෂිකර්මය

ක්‍රි.පූ. 10000 තරම් අත කාලයක දී මිනිසුන් වෘකයන් හීලෑ කර තිබේ. පළමු ව හීලෑ කරන ලද සුනඛ වර්ගය වෘකයන් වූ අතර අනෙකුත් සතුන් බලා ගැනීම සඳහා ද යොදවා ඇත. කාලයත් සමඟ වනබැටළුවන්, එළුවන්, හරකුන් සහ සුකරයන් ගොවිපළ සතුන් ලෙස ඇති කර ඇත. එම සතුන් ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ දී වියළි කලාපය පුරා කැලෑවන්හි මී ගවයින් සහ ගවයින් දක්නට ලද බව පසට එක් වී තිබේ හමු වූ මී ගව හා ගව ශරීරාංග තුළින් නිගමනය කිරීමට පුළුවන. රත්නපුර ප්‍රදේශයේ පොළොවේ අඩි හයටත් තිහටත් අතර ස්තරයන්හි පසට තද වූ මී ගවයින්ගේ දත් හමු වී ඇත. (අලහකෝන්,2006) පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් තුළින් හමුවන මෙම සාධක භූමිය සමඟ මිනිසා ගනුදෙනු කළ ආකාරය හඳුනාගැනීමට ඉවහල් වී තිබේ.

දිවයිනේ මිනිසා ශිෂ්ටත්වය කරා එළඹුණු ආදි ම අවස්ථාවේ පාවිච්චි කරන ලදැ යි උපකල්පනය කළ හැකි මැටි බඳුන් කැබැලි අනුරාධපුර කැණීම්වලදී හමු වී ඇත. ආහාර ද්‍රව්‍ය පිසීමට මැටි බඳුන් පාවිච්චි කිරීමත් ආදිකල්පික කෘෂිකාර්මික විධිත් දැන සිටි තරමක ශිෂ්ටත්වයකට එළැඹී ජන පිරිස් යටත් පිරිසෙයින් දළ වශයෙන් ක්‍රි. පූ. 1000 පමණ කාලයේ සිට දිවයිනේ වාසය කළ බව නිගමනය කිරීම සාධාරණ ය. (සිරිවීර, 2005) මෙම මැටි බඳුන් නිෂ්පාදනය සඳහා ඊට

අවශ්‍ය ශිල්පීය ක්‍රම ඔවුන් දැන සිටින්නට ඇත. ඒ සඳහා යොදා ගත් අමුද්‍රව්‍ය ලබාගත් ස්ථාන, පිසීම සහ ගබඩා කිරීම සඳහා යොදාගත් ආහාර හඳුනාගැනීමට හැකියාව යන කරුණු අතීතය ගොඩනැංවීම සඳහා වැදගත් වේ.

ස්වාභාවික සම්පත්

අතීත මානව ක්‍රියාකාරීත්වය සමඟ බද්ධ වූ ස්වාභාවික සම්පත් ගණනාවක් පිළිබඳ සාධක හඳුනාගැනීමේ දී පස, ජලය, සතුන්, ශාක, ඛනිජ සම්පත්, පාෂාණ යනාදිය වැදගත් වේ. ප්‍රාග් ඓතිහාසික මිනිසා ලෝහ භාවිත කිරීම පටන් ගැනීමත් සමඟ ඔහුගේ ජීවන රටාව නව මාවතකට යොමු විය. රත්රන්වලට පසුව ඔවුන්ට හමු වූයේ තඹ ලෝහයයි. පසුව ලෝකඩ හා යකඩ සොයා ගැනීමට හැකි විය. ලෝහ භාවිතා කිරීමෙන් අවි ආයුධ මෙන් ම වෙනත් කලා නිර්මාණ රාශියක් ඔවුන් අතින් නිමවිණි.

ක්‍රි. පූ. 400 සහ ක්‍රි. ව. 200 අතර කාලයට දින නියම කළ හැකි ගව අස්ථි මෑතක දී අනුරාධපුරයෙහි ගෙඩිගේ කැණීම් තුළින් හමු වී ඇත. (සිරිවීර, 2005) මෙම අස්ථි ලෝහයෙන් තනන ලද පිහිවලින් කරන ලද ලකුණු ඇත. මෙම ලෝහ නිෂ්පාදන සිදුකිරීමට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය අව ම සීමාවෙන් ලබා ගන්නට ඇත. ඉන් පැහැදිලි වන්නේ ලෝහ අමුද්‍රව්‍ය නිධි වශයෙන් හෝ පොළව මතුපිටින් ඔවුන් සොයා ගන්නට ඇති බව ය. අනෙක් අතට එම නිධි උපයෝගී කරගෙන නිෂ්පාදන සිදු කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම ඔවුන් සතුවිය යුතු ය. ඒ අනුව භූමිය සමඟ සෘජු සබඳතාවක් අතීත මානවයින් පවත්වා ඇති බව මැනවින් හඳුනාගත හැකි වේ.

ක්‍රි. ව. 9 වැනි ශතවර්ෂයට දින නියම කළ හැකි අභයගිරි විහාරයේ සංස්කෘත ශිලා ලිපියකට සහ දස වැනි ශතවර්ෂයේ මිහින්තලා ශිලා ලිපියකට අනුව එම විහාරයන්හි විවිධ සේවාවන් කළ වඩුවන්, කුඹලුන්, රන්කරුවන් ආදීන්ට විහාරයන්ට අයත් ඉඩම්වලින් කොටස් දීමෙන් හා ධාන්‍ය ප්‍රමාණයක් දීමෙන් ප්‍රත්‍යුපකාර කිරීමේ සම්ප්‍රදායක් ඒ වන විට ක්‍රියාත්මක වී තිබේ. කුල ක්‍රමය සංස්ථාගත වූ පසු කුම්භකාර කුලයේ අය බොහෝ විට මැටි භාණ්ඩවලට ගැලපෙන මැටි තිබූ ප්‍රදේශ ආසන්නව පදිංචි වූහ. මෙම අවධියේ මිනිසුන් ස්වාභාවික පරිසරයේ ඇති දැව, මැටි, ලෝහ භාවිතයෙන් නිෂ්පාදන කටයුතු සිදු කර ඇති බව මෙවැනි ශිල්පීන් පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය වීමෙන් පැහැදිලි වේ.

මුල්කාලීන ජනතාව භූ භෞතික පිහිටීම පදනම් කරගෙන ජනාවාස බිහි කළහ. එම නිෂ්චාලයේ අපට හමුවේ. අද වනවිට ද ජනාවාස සඳහා සුදුසුම ස්ථාන ලෙස දැකිය හැක්කේ මේවා ය. ආදිතමයන් සොයාගත් බනිජ නිධි දැනුදු ප්‍රයෝජනයට ගැනේ. මෙම අතීත ක්‍රියාවලීන් හඳුනාගත හැකි වන්නේ පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම්, ගවේෂණ තුළිනි. මෙම සාධක තුළින් ගොඩනැගෙන අතීතය අධ්‍යයනය කිරීම මගින් වර්තමානය සඳහා දායක කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

ජලය

ජල කළමනාකරණය විදහා පාන දශක ගණනාවක සාධම්බර ඉතිහාසය ලොවට කියාපාන අගනා පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක අප සතු ය. අනුරාධපුර පැරණි නගරය යනු

පෞරාණික වාස්තු විද්‍යාත්මක ඉදිකිරීම් වන දිය අගල්, වැව්, පොකුණුවලින් බහුල පූජනීය නගරයකි. මෙම ඉදිකිරීම් සඳහා භූමිය තෝරා ගැනීමේ පටන් ශිල්පීය තාක්ෂණික ඥානයක් පැරණි ජන සමාජයේ පැවති බවට මෙතෙක් සිදු කෙරී ඇති පුරාවිද්‍යාත්මක පර්යේෂණ තුළින් තහවුරු වී තිබේ. බුලත්කුලම හා පෙරමියන්කුලම වැව්වලින් ඇත් පොකුණට ලබාගෙන එතුළින් තවත් කුඩා පොකුණු කිහිපයකට ජලය ලබා ගත් බව හඳුනාගත හැකි ය (සේනාධීර, 2017). අනුරාධපුර නගරයේ ඇති බොහෝ ස්ථූපවල සලපතල මළුවට එකතු වන අනවශ්‍ය ජලය අපතේ නොයවා පොකුණු තුළට එක්රැස් කර ප්‍රයෝජනයට ගෙන තිබේ. ලංකාවේ මුල් කාලයේ ඉදි කරන ලද සෑම ආරාමයක ම පොකුණු හා ළිං දැකගත හැකි ය. මෙම ළිං තැනීමේ දී ජලය තිබෙන ස්ථාන හඳුනාගැනීමේ ක්‍රමවේද පැරැණිතන් අනුගමනය කරන්නට ඇත. වර්තමානයේ මෙම ක්‍රම වඩා වර්ධනය කර ගෙන තිබේ.

ඉංජිනේරු තාක්ෂණය

පුරාණ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය වැව් ඉදි කිරීම සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන විට පැහැදිලි වන්නේ පූර්ව ඓතිහාසික අවධිය වන විට පතස් ආදී ලෙසින් පැවති ස්වාභාවික ව ජලය රැස්වූ ස්ථාන ප්‍රථමයෙන් කුඩා වැවක් ලෙස සංවර්ධනය කරගත් අතර පසුව ක්‍රමයෙන් ලද අත්දැකීම් මත විශාල වැව් තැනීම දක්වා කාලයන් සමඟ වර්ධනය වී තිබෙන බව ය. වියළි කලාපය පොදුවේ තැනිතලාවක් ලෙස හඳුනාගත හැකි වුව ද තැන තැන පැන නැගුණු ශේෂ කඳු, උස් බිම්, ගල් රැන් හින්ත නමින් හැඳින්වෙන වැව්

ආදියෙන් සමන්විත ය (විතානාවිචි, 2009). පුරාණයේ සිට ම මෙම කලාපයේ වැව් ඉදිකිරීම කෙරෙහි මෙම භූමියේ ස්වාභාවික පිහිටීම අතිශය වැදගත් වී තිබෙන බව හඳුනාගත හැකි ය. ලොකු හෝ කුඩා ඕනෑ ම වැවක බැම්ම ඉදිකිරීමේ දී භූමියේ තිබෙන ස්වභාවික උස් ස්ථාන සමග වැව් බැම්ම සම්බන්ධ කරලීමට හැකි සෑම විටක ම උත්සාහ ගෙන තිබේ. පරාක්‍රම සමුද්‍රයේ වැව් බැම්ම දුමුටුපුගල පර්වතය සමග සම්බන්ධ කර තිබීම, කලා වැවේ බැම්ම උස් ගොඩැලි සමග සම්බන්ධ කර තිබීම නිදසුන් වේ. එමෙන් ම ලංකාවේ පුරාණ වැව් බැම්ම ඉදිකිරීමේ දී ප්‍රධාන මාධ්‍ය ලෙස භාවිතා කොට ඇත්තේ පස් ය. (විතානාවිචි, 2009)

අතීතයේ සෑම ආරාමයකට ම අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වූයේ හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ ස්නානය සඳහා තනවන ලද නාන පොකුණු ය. මේ සඳහා වූ ඉතා ම පහසු ක්‍රමය නම් වියළි කාලයේ දී ප්‍රයෝජනයට ගනු සඳහා ජලය රැස්කොට තැබීමට පිළියෙල කරන ලද කවාකාර කුඩා වළකි. සමහර ස්ථානවල නොයෙක් හැඩයට ගල් පර්වතවල සෑහෙන තරම් ගැඹුරට හා ජලය රැස්කිරීම සඳහා වළවල් හාරා තිබේ (ලියනගමගේ, 1961). ගල් හා පර්වත නොවූ තැන්හි කණින ලද පොකුණුවල බිත්ති වර්ෂා සමයේ දී සේදී යන බැවින් ගලින් බඳින ලදී. මූලින්ම තැනූ පොකුණුවල මේ ගල් බැම්ම ප්‍රයෝජනය තකා ම ගල් කැබලිවලින් පමණක් බැඳ තිබේ. පසුව පොකුණුවල පැති නානා අලංකාර හැඩයට අනුව කපන ලද ගල් කැබලි ගෙන එක පිට එක තට්ටු සිටින සේ අල්වා පඩිපේළි සහිතව සාදන ලදී. මේ

පොකුණුවලට ජලයට ගෙන යෑම සඳහා බෝක්කු සාදා ඇත. දිය හිස් කිරීමට අවශ්‍ය වූ විට ඒ සඳහා පොළොව යට කුඩා කානු සාදා තිබේ. පොකුණු නිර්මාණය සඳහා ස්වාභාවික අමුද්‍රව්‍ය යොදාගෙන ඇති බව මෙම කැණීම් සාධක තුළින් පෙනේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉංජිනේරු තාක්ෂණය පිළිබඳ පැහැදිලි සාධක අනාවරණය වන ස්ථානයක් වන්නේ සීගිරියයි. සීගිරි පවුර අසල කැණීමක දී විශාල ලෙස බෙලිකටු ලැබී ඇත. එයින් පැහැදිලි වන්නේ සීගිරිය ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා හුණු බදාම යොදාගත් බව ය (සෙනෙවිරුවන්, 1998).

ස්තූප ඉදිකිරීමේ දී භූමිය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් තිබිය යුතු ය. ඡේතවන ස්තූපයේ අත්තිවාරම අඩි 28ක් පමණ ගැඹුරු බව කැණීම් මගින් සොයාගෙන ඇත. මල්වතු ඔය ආසන්නව පහත් බිමක කරන ලද ඉදිකිරීමක දී ස්තූපයේ බර දැරීමට හැකි පරිදි තද පොළොව දක්වා අත්තිවාරම් කපා පදනම ශක්තිමත් කළ බව පැහැදිලි වේ. (කුලතුංග, 2004). ඡේතවන ස්තූප ගර්භය එහි මූලික ඉදිකිරීම් ආරම්භයේ සිට ම පැරැන්නෝ ඊට උචිත තාක්ෂණික ක්‍රමයන් අනුගමනය කළහ. සලපතල මළුවේ සිට අඩි 137ක් උස වන ස්තූප ගර්භය එහි පැරණි ඉදිකිරීම්වල දී එහි උසට සරිලන ආකාරයේ ගඩොල් බැඳීමේ තාක්ෂණයක් අනුගමනය කර ඇත (ගම්ලන්, 2009). සමස්ථ ගර්භයේ ම ඉදිකිරීම් සඳහා යොදාගෙන තිබෙන්නේ ගඩොල්, පස් හා මැටි යන තුන් වර්ගයයි.

අතීත ශ්‍රී ලංකාවේ දියුණු ඉංජිනේරු තාක්ෂණයක් තිබූ බව හෙළිකරන

තවත් සාධකයක් ලෙස පුරාණ ආරෝග්‍ය ශාලාවන්හි භාවිතා කරන ලද බෙහෙත් ඔරු වැදගත් වේ. මෙතෙක් සොයාගන්නා ලද බෙහෙත් ඔරුවලින් ඉතා ම හොඳින් ආරක්ෂා වී ඇත්තේ මිහින්තලයෙන් සොයාගත් බෙහෙත් ඔරුව ය. මෙය ග්‍රැනයිට් පාෂාණයෙන් නිර්මාණය කර ඇති බව පෙනේ. මෙම භාජනයේ දිග සහ පළල පිළිවෙලින් සෙ.මී. 214 x සෙ.මී. 57 පමණ වේ (මැන්දිස්: 17) මැදිරිගිරිය පැරණි රෝහලේ බෙහෙත් ඔරුව පාෂාණ කුට්ටියකින් කපා වෙන් කරගෙන ඇත. එහි දිග අඩි 7කි. පළල අඩි 1.6කි. යෝගාර්ණවයේ සඳහන් වන පරිදි ගිල්ලවීමේ ප්‍රතිකාරය සඳහා සාදන අවගාහ ඔරුව රත්‍රං, රිදී, තඹ යන ලෝහවලින් හෝ කොහොඹ, ඉඹුල් හෝ රත් හඳුන් යන දැව වර්ගයෙන් නිර්මාණය කර ඇත. මේවා බනිජ භාවිතය පිළිබඳ වැදගත් පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි වේ. අද වනවිට මහා පරිමාණ ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා යොදාගනු ලබන්නේ ද ස්වාභාවික අමුද්‍රව්‍ය බව පෙනේ. පුරාවිද්‍යාත්මක අවශේෂ දෙස බලන විට වර්තමානයේ යන්ත්‍ර සූත්‍ර මගින් වුවත් එකල පැවති ඉදිකිරීම් තාක්ෂණය ඉක්මවා යා නොහැකි අවස්ථා දක්නට ලැබේ. අප පුරාවිද්‍යාත්මක අවශේෂ අධ්‍යයනය කළ යුත්තේ එබැවිනි.

ද්‍රව්‍යාත්මක සංස්කෘතිය

අතීතයේ සිට අද දක්වා භාවිත ද්‍රව්‍යාත්මක සංස්කෘතිය හැදෑරීමෙන් මානව සමාජය පිළිබඳ පැහැදිලි අර්ථකථනයක් ගොඩනැගිය හැකි ය. කැණීම් කිරීමේ දී අපට විවිධාකාර මැටි බඳුන් හමුවේ. මේ අනුව විවිධ බඳුන් තැනීම සඳහා යොදාගත් මැටි වර්ග වෙනස් වේ. එමෙන් ම සංස්කෘතිය

අනුව ඒවා සඳහා භාවිත කරන ලද හැඩතල වෙනස් ය. මෙම හැඩ මගින් මේවා කවර රටකට, කලාපයකට අයත් ද යන්න තීරණය කළ හැකි ය. භාණ්ඩයේ හැඩය සහ ඒවායේ නිරූපිත විත්‍ර, කැටයම් ආදිය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඒවා අයත් සංස්කෘතිය හඳුනාගත හැකි වේ. අවුරුදු දහස් ගණනක් පොළොවේ වැළලී තිබෙන මෙම ද්‍රව්‍යාත්මක අවශේෂ පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම් තුළින් අනාවරණය කරගත හැකි ය.

අතීතයෙන් අනාවරණය වන මෙම ද්‍රව්‍යාත්මක සංස්කෘතියේ ලක්ෂණ වර්තමානයෙන් ද අපට හඳුනාගත හැකි වේ. විවිධ මැටි බඳුන් රාශියක් අද වන විට ද නිෂ්පාදනයේ පවතී. අතීතයේ හස්ත කර්මාන්තයක් ලෙස පැවතුණු මෙම ක්‍රියාවලිය අද දියුණු ක්‍රම භාවිතයෙන් සිදු කෙරේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය එදා මෙන් ම අදත් ලබා ගන්නේ භූමියෙනි. යකඩ පිරිපහදුව අද මහා පරිමාණයෙන් සිදු කෙරේ. අතීතයේ මෙම සාධක පොළව අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් ව ඇති ලෝහ පස් ආශ්‍රයෙන් හඳුනාගත හැකි ය. ජාතීන් අනුව ද්‍රව්‍යාත්මක සංස්කෘතියේ වෙනස්කම් දැකිය හැකි ය. වර්තමානයේ ද ද්‍රවිඩ ජාතිකයන් බහුල ව භාවිතා කරන්නේ ඇලුමිනියම් බඳුන් ය. මෙම ද්‍රව්‍යාත්මක සංස්කෘතිය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් එක් එක් කලාපවල ජීවත් වූ ජනතාව පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබාගත හැකි වේ.

ජනාවාස

විජය කතාවෙන් පිළිබිඹු වන ක්‍රි. පූ. හය වැනි ශතවර්ෂයේ දී ඉන්දියාවෙන් සිදු වූ ජන සංක්‍රමණ ලංකාවේ මුල් ම ඓතිහාසික අවධිය හා ජනාවාස

පිහිටුවීමේ ප්‍රථම අදියර ලෙස මහාවංසයෙන් විවරණය වී ඇත. මෑතක දී සිරාන් දැරණියගල විසින් අනුරාධපුරයේ ඇතුළුවර කරවන ලද කැණීම් තුළින් විජය කතාවෙන් පිළිබිඹු වන කාලපරිච්ඡේදයට ශතවර්ෂ දෙකකට පමණ පෙර එනම්, ක්‍රි. පූ. 800 දී පමණ වී වගාව හා යකඩ භාවිතය දැන සිටි සෑහෙන දුරකට ශිෂ්ටත්වය කරා එළඹුණු පිරිසක් දිවයිනේ පදිංචි ව සිටි බව සනාථ කරගෙන ඇත. ලිඛිත ඉතිහාසයක් ඇති යුගයට පෙර කාලපරිච්ඡේදයේ ජනාවාස රටාව පිළිබඳ ව නිශ්චිත නිගමනයන්ට එළඹීම අසීරු වුව ද පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි තුළින් ඒ පිළිබඳ ව දළ විත්‍රයක් සකස් කර ගැනීමට පිළිවන. මධ්‍යශිලා සමයට අයත් මිනිස්සු දිවයින පුරා ම උසින් අඩි 5000ට අඩු ප්‍රදේශවල ගල් ගුහා ආශ්‍රිත ව පදිංචි වී සිටියහ (සිරිවීර, 2005). මොවුන් ස්වාභාවික පරිසරයේ ඇති පාෂාණ උපයෝගී කරගෙන තිබීම විශේෂත්වයකි. අනතුරුව එළඹෙන අවධිය මිනිසා විසින් දිවයිනේ පරිසරය වෙනස් කරන ලද අවධියක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි ය. කැලෑ ගිනි තබා හේන් සකස් කිරීමත් ජල පාලන ක්‍රම තුළින් වී වගාව ආරම්භ කිරීමත් සිදු වූයේ ද මෙම අවධියේ දී ම ය. මෙම ජනාවාස සකස් වීමේ අනුපිළිවෙල පාංශු පැතිකඩ මඟින් අධ්‍යයනය කළ හැකි ය. ක්‍රි. පූ. හය වැනි ශතවර්ෂයේ දී පමණ ප්‍රධාන වශයෙන් ම කලා ඔය හා මල්වතු ඔය නිමින ඔස්සේත්, වලවේ ගඟ සහ කිරිඳි ඔය නිමිනයන් ඔස්සේත් ජනාවාස ව්‍යාප්ත විය. මොවුන් ජනාවාස පිහිටුවීමේ දී භූමිය පිළිබඳ විශේෂ සැලකිල්ලක් දක්වා තිබේ (සිරිවීර, 2005).

වියළි කලාපීය ජනාවාස ව්‍යාප්තියෙහි දී මුලින් ම වැදගත් වූයේ කුඩා ගම් වැව් ය. එම ප්‍රදේශවල මූලික වශයෙන් ම දක්නට ලැබුණේ වැව හා ගම පදනම් කොටගත් ජනාවාස රටාවකි. වැව, වැවට පහතින් සකස් කෙරුණු කුඹුරු, උස් බිම්වල තනා තිබූ නිවාස, නිවාස වටා හෝග වගා කරන ලද ගෙවතු සාමාන්‍යයෙන් වියළි කලාපීය ගමක මූලික ලක්ෂණයන් විය. තෙත් කලාපීය ජනාවාස කෘතීම වාරිමාර්ග මත නොව ස්වාභාවික ඇළ, දොළ, ගංගා හා වර්ෂාව උපයෝගී කොට ගෙන කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නිරත වූවන්ගෙන් සමන්විත විය. කෘෂිකාර්මික අතින් හැර යකඩ ඉල්ලම් හමුවීම, මැණික් වැනි අපනයන ද්‍රව්‍ය සඳහා ප්‍රකට වීම ආදී ආකර්ෂණයන් ද ඇතැම් තෙත් කලාපීය ජනාවාසයන්හි දක්නට ලැබීණි (සිරිවීර, 2005). කැගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බ්‍රාහ්මී ශිලා ලිපි දක්නට ලැබෙන යටහලෙන වැනි මධ්‍යස්ථාන යකඩ ඉල්ලම් ආශ්‍රිත ව ව්‍යාප්ත වූ ජනාවාස විය. දෙ වැනි ශතවර්ෂයේ වෙන ම රාජ්‍යයක් පවා දක්නට ලද කැළණිය ආශ්‍රිත කැළණි නදියේ ඉහළ ඉවුර මැණික්වලට සුප්‍රකට ස්ථානයක් විය.

අද වන විට ජනාවාසවල පැහැදිලි ව්‍යාප්තියක් දක්නට ලැබේ. ජනගහන වර්ධනයත් සමඟ භූමියේ සුදුසු නුසුදුසු සෑම ප්‍රදේශයක් ම පරිභෝජනයට ගෙන තිබෙන බව පෙනේ. නායයාම්, ගංවතුර වැනි ස්වාභාවික ව්‍යසනයන්ට බහුල වශයෙන් ගොදුරු වන්නේ එබැවිනි. යාන්ත්‍රිකරණ ක්‍රියාවලිය සමඟ දියුණු තත්ත්වයකට පැමිණිය ද ස්වාභාවික පරිසරය ඉක්මවා යාමට වත්මන් මානවයාට හැකියාවක් ලැබී නොමැත. අතීත මිනිසුන් භාවිත කළ

ස්වාභාවික සම්පත් ඊට වඩා දියුණු ක්‍රම යොදා ගනිමින් වත්මන් මානවයා පරිභෝජනය කරයි. මෙම මානව සම්බන්ධතා නිවැරදි ව අර්ථනිරූපණය කිරීම සඳහා පුරාවිද්‍යාත්මක අවශේෂ වැදගත් වේ.

සමාලෝචනය

පුරාවිද්‍යාත්මක ප්‍රවේශයක් සහිත ව පුරාවිද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍රයන් අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් මානවයාගේ බිහිවීමේ සිට වර්තමානය දක්වා විකාශනය වීමේ දී මානවයා හා පරිසරය අතර පැවති මෙම සම්බන්ධතා අධ්‍යයනය කිරීම තුළින් වර්තමානය ගොඩනගා ගැනීම සඳහා දායක කරගත හැකි ය. එබැවින් භූමිය සහ මිනිසා අතර පැවති සබඳතාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා පුරාවිද්‍යාවේ කැණීම්, ගවේෂණ උපයෝගී කර ගනී. මෙහි දී විවිධ අර්ථකථනවලට එළඹීම සඳහා භෞතික සංස්කෘතික තොරතුරු සහ නෂ්ටාවශේෂ අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් වේ. පුරාවිද්‍යාඥයාගේ කාර්යභාරය වන්නේ සොයාගැනීම සහ විසඳීම ය. ඔහු ඒවා විශ්ලේෂණය කොට සමාජයට ලබා දේ. පුරාවිද්‍යාඥයා පොළොව කැණීම මඟින් භූ විද්‍යාත්මක දත්ත එක්රැස් කරගනී. වසර මිලියන ගණනකට පෙර මානව ක්‍රියාකාරකම් අධ්‍යයනය කළ හැකි අවශේෂ මෙතුළින් අනාවරණය කරගැනීමේ හැකියාව තිබේ. මෙම පුරාවිද්‍යාත්මක දත්ත මඟින් මිනිසාගේ ක්‍රියාකලාපය පිළිබඳ ව කතාබහක් ගොඩනගා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

පරිශීලන ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අලභකෝන්, උදිත. (2006) *පුරාතන ශිෂ්ටාචාරය*. කොළඹ 10: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ගයිගර්,ඩබ්. (1969) *මධ්‍යකාලීන ලංකා සංස්කෘතිය*. ආර්යපාල (පරි) කොළඹ : ඇම්. ඩී ගුණසේන සහ සමාගම.

කුලතුංග, ටී. ජී. (2004) *ලංකාවේ ස්තූපය*. මහරගම: තරංජි ප්‍රින්ටිස් වික්‍රමසිංහ, මාර්ටින්. (2005) *සන්නව් සන්නතිය*. සී/ස සරස (පෞද්ගලික) සමාගම.

විතානගේ, මෙත්තිකා., මහනන්තිල, කුෂානි. (2005) *මිහිතලයේ නිර්මාපකයෝ බනිජ හා පාෂාණ: නූගේගොඩ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ*.

ලියනගමගේ, අමරදාස. (2014) *අනුරාධපුර යුගය: ගුණවර්ධන, රණවීර (සංස්) කොළඹ 10, ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ*.

මැන්දිස්, ඩී. කුසිත. (2009) ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් ජන සම්භවයන් පිළිබඳව සිදුකෙරෙන පුරාවිද්‍යාත්මක විමසුමක්. *සමෝධාන*, 111-122.

මධුමිකා, වන්දිමා. සඳමාලි. (2017) පුරාණ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම් තාක්ෂණයේ බදාම වට්ටෝරු නිර්මාණයේ දී ස්වභාවික ද්‍රව්‍යයන්ගේ උපයෝගීතාව. *පුරාවේද*. දෙවැනි කලාපය, 117-124.

කරුණාතිලක, කේ. එන්. (2017) ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයාගේ ආහාර රටාව, *URSARU 2017*. 127-129.